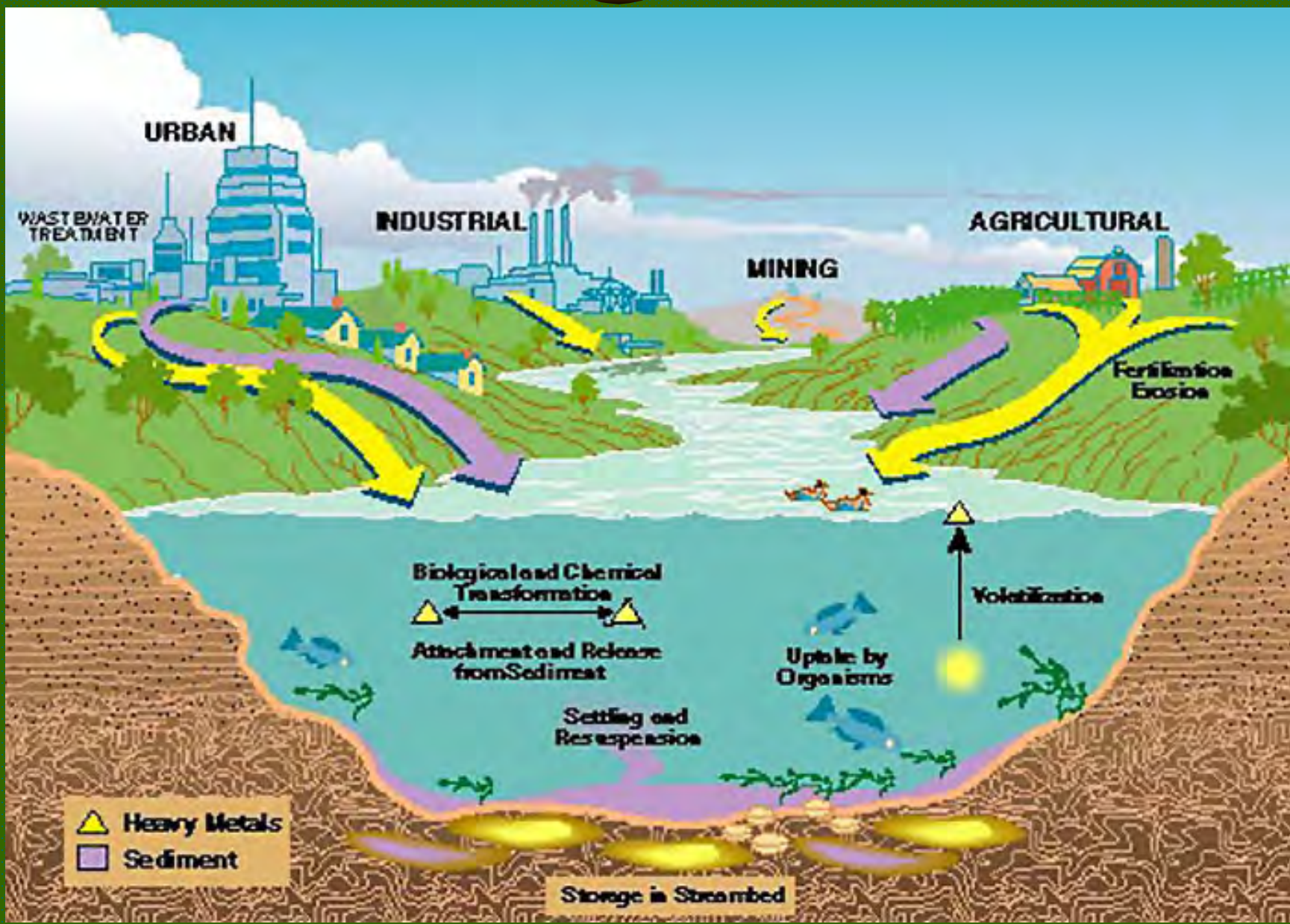

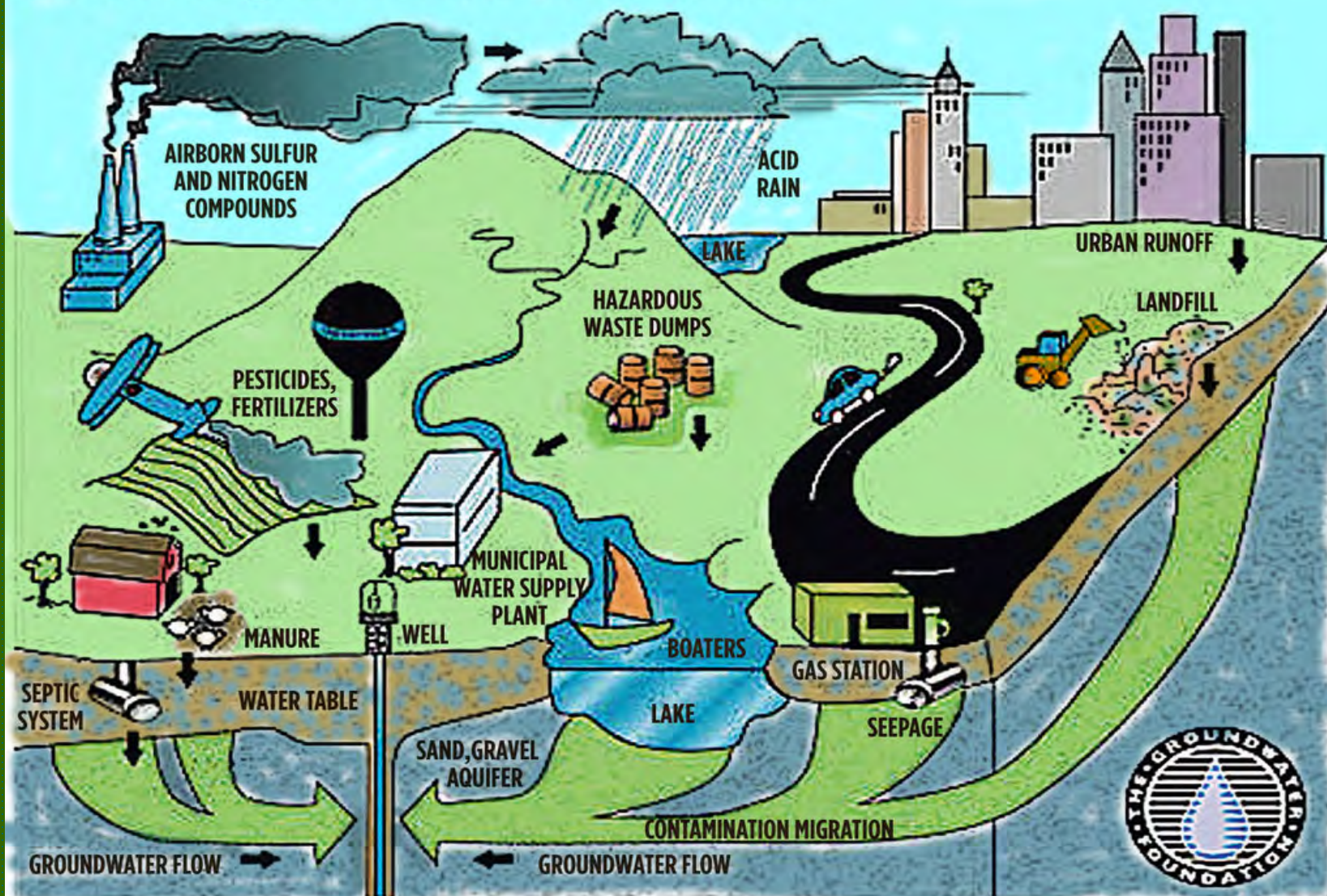
Povinnosti držiteľov environmentálnych zát'aží v zmysle zákona „o environmentálnych zát'ažiach“

RNDr. Vlasta Jánová, PhD.

MŽP SR

Sources of groundwater contamination

Source: The Groundwater Foundation, Illustration by C. Mansfield

GAZETTE

Sirník – Old store of pesticides

Foto: V. Bočková

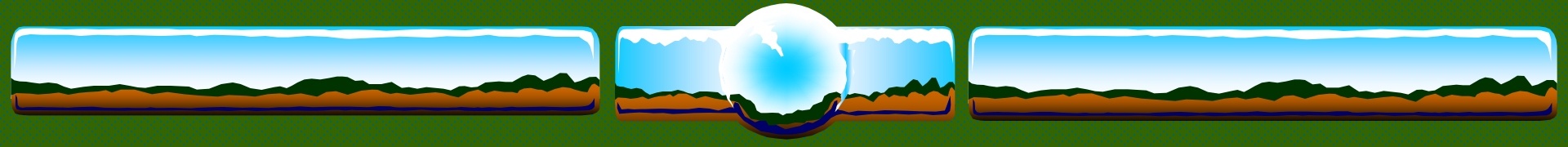

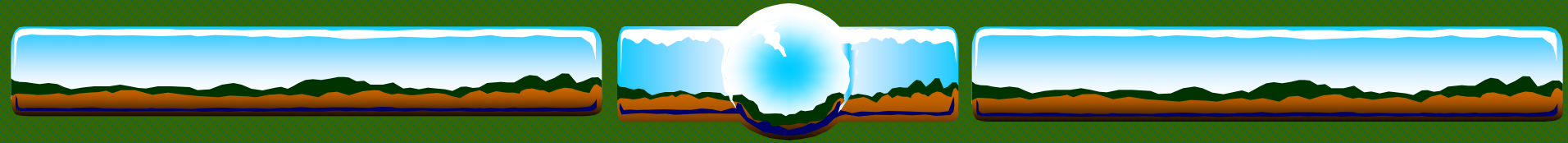
Predajná - gudróny

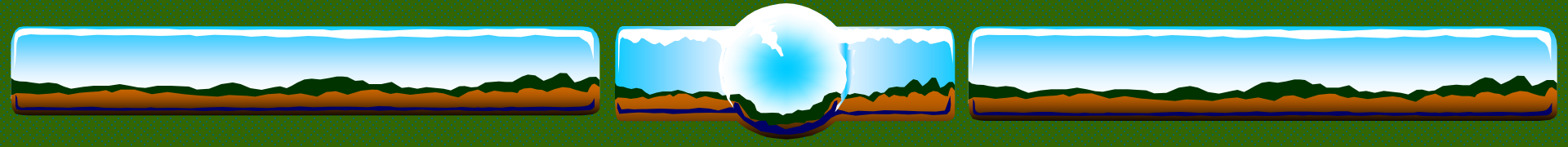

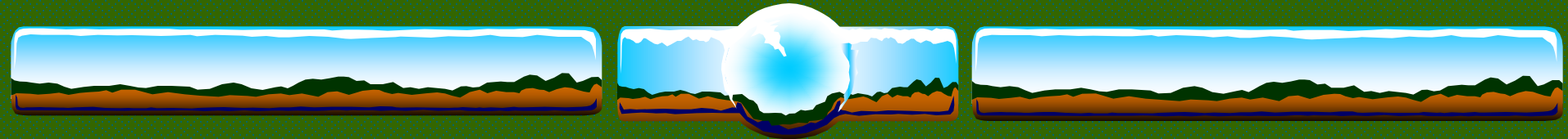
Krompachy-Halňa

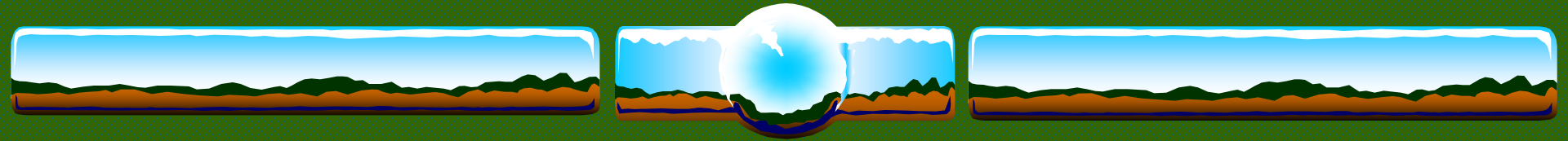

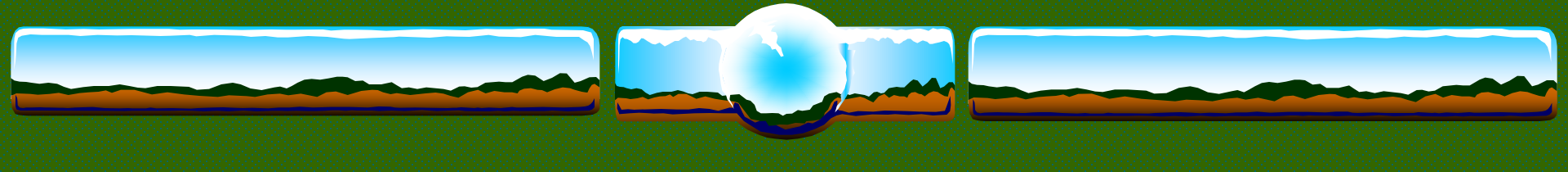

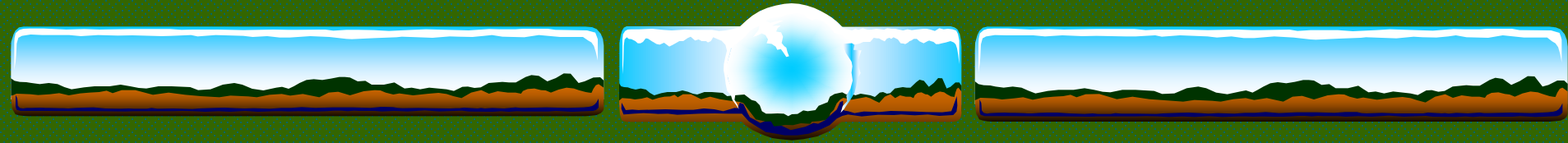

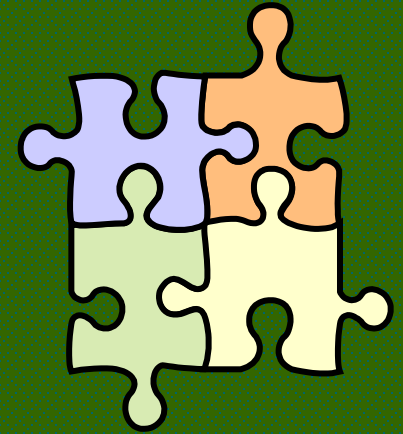

Legislatíva pre EZ

- ❖ **Novela geologického zákona (2009, 2013)**
- ❖ **Schválenie vykonávacej vyhlášky (2010, v príprave 2014)**
- ❖ **Zákon č. 409/2011 Z.z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov (2011)**
- ❖ **Metodický pokyn pre analýzu rizika znečisteného územia (2012, v príprave 2014)**

Zákon o „environmentálnych zát'ažiach“ - zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnych zát'aží ...

❖ Zákon nadobudol účinnosť

1. januára 2012

❖ 19 paragrafov

❖ 5 článkov

❖ 3 prílohy

Časti zákona

- Predmet zákona
- Identifikácia EZ
- Pôvodca
- Určenie povinnej osoby za environmentálnu zát'áž
- Rozsah plnenia povinností pôvodcov a povinných osôb
- Obmedzenie prevodu nehnuteľnosti a vlastníckeho práva
- Plán prác
- Ukončenie realizácie plánu prác
- Orgány štátnej správy na úseku environmentálnej zát'aže

Identifikácia environmentálnej zát'aže

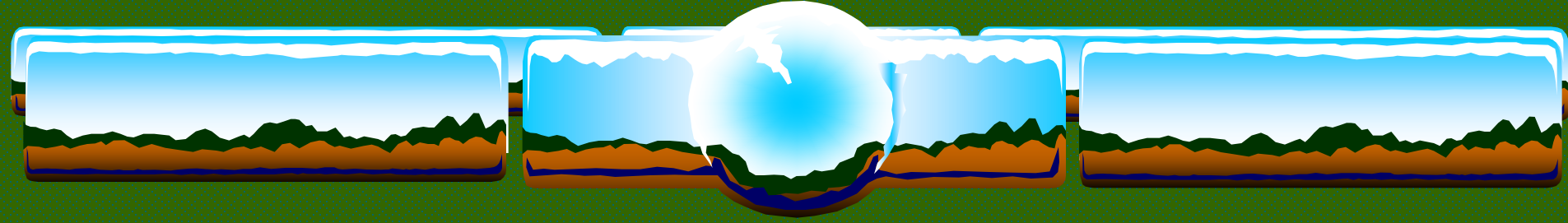
- Každý, kto má podozrenie o existencii environmentálnej zát'aže, môže túto skutočnosť oznámiť (príloha 1),
- Ministerstvo preverí existenciu EZ,
- Zaregistruje a klasifikuje EZ,
- Doplní do IS EZ,
- Oznámi vlastníkovi nehnuteľnosti, užívateľovi nehnuteľnosti a obci, v ktorej území sa EZ nachádza.

§ 3 Pôvodca

- **Pôvodca je každý, kto svojou činnosťou spôsobil EZ okrem prípadov, ak:**
 - a) sa štát zaviazal sanovať EZ na základe zmluvy uzatvorenej pred účinnosťou tohto zákona alebo na základe rozhodnutia vlády SR alebo
 - b) EZ vznikla v dôsledku ukladania odpadov, ktoré bolo v súlade s právoplatným povolením.

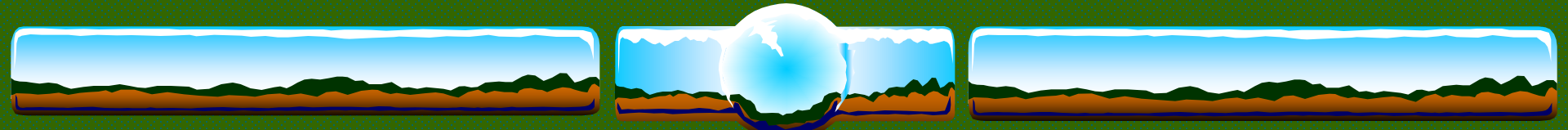
Povinnosti pôvodcu

- Pôvodca → vypracovanie a realizácia plánu prác na odstránenie EZ (plán prác)
- Pôvodca → hradí všetky náklady súvisiace s vypracovaním a realizáciou plánu prác
- Ak pôvodca nezabezpečí → príslušné ministerstvo (len v prípade bezprostredného ohrozenia života alebo zdravia ľudí alebo životného prostredia)
- Pôvodca je povinný vynaložené finančné prostriedky uhradiť príslušnému ministerstvu

§ 4 Určenie povinnej osoby

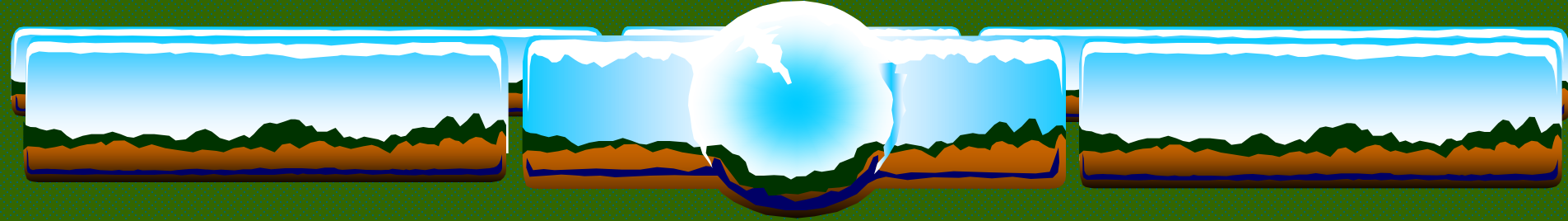

- Ak pôvodca zanikol alebo zomrel, OÚ určí rozhodnutím za povinnú osobu právneho nástupcu pôvodcu (nie dedič, reštituent a pod.).
- Ak pôvodca nie je známy, alebo nemožno určiť povinnú osobu (SA, atď.), OÚ určí za povinnú osobu vlastníka nehnuteľnosti, na ktorej sa EZ nachádza.

Za povinnú osobu nemožno určiť osobu, ktorá preukáže aspoň jednu z nasledujúcich skutočností:

- a) vo vzťahu k EZ **boli vynaložené finančné prostriedky** určené v zmluve uzatvorenej podľa osobitného predpisu na zlepšenie stavu zložiek ŽP; vynaložené finančné prostriedky sa preukazujú dokumentáciou o zlepšení stavu zložiek ŽP (napr. ZS zo sanácie EZ, kolaudačné rozhodnutie),
- b) vo vzťahu k EZ **boli splnené všetky záväzky** na zlepšenie stavu zložiek ŽP; splnené záväzky sa preukazujú dokumentáciou o zlepšení stavu zložiek ŽP,
- c) **štát sa zaviazal** sanovať EZ na základe zmluvy uzatvorenej pred účinnosťou tohto zákona alebo na základe rozhodnutia vlády SR,
- d) EZ vznikla v dôsledku **ukladania odpadov**, ktoré bolo v súlade s právoplatným povolením.

Vlastník nehnuteľnosti

- Za povinnú osobu **nemožno** určiť osobu - vlastníka nehnuteľnosti, na ktorej sa nachádza EZ, ak preukáže, že:
 - a) nadobudla nehnuteľnosť **na základe dedenia** a zároveň nepokračovala v činnosti, ktorá viedla k vzniku EZ,
 - b) po nadobudnutí nehnuteľnosti **nepokračovala v činnosti**, ktorá viedla k vzniku EZ a v čase nadobudnutia nehnuteľnosti o EZ **nemohla vedieť** alebo
 - c) po nadobudnutí nehnuteľnosti **pokračovala v činnosti**, ktorá viedla k vzniku EZ, ale nepoškodzovala horninové prostredie, podzemnú vodu a pôdu alebo ľudské zdravie.
- Na povinnú osobu sa vzťahujú povinnosti pôvodcu.

§ 5 Konanie o určení povinnej osoby

- Konanie o určení povinnej osoby začne OÚ
 - a) z vlastného podnetu,
 - b) na návrh vlastníka, užívateľa alebo správcu nehnuteľnosti, na ktorej sa EZ nachádza, ministerstva alebo na základe oznámenia podľa § 7.
- Návrh vlastníka, užívateľa alebo správcu nehnuteľnosti obsahuje
 - identifikačné údaje vlastníka, užívateľa alebo správcu nehnuteľnosti,
 - názov EZ podľa registračného listu EZ,
 - názov a kód katastrálneho územia, podľa údajov z evidencie katastra nehnuteľností, názov a číselný kód obce, okresu a kraja, v ktorom sa EZ nachádza.

Rozhodnutie o určení povinnej osoby

- Rozhodnutie o určení povinnej osoby okrem všeobecných náležitostí obsahuje
 - názov EZ podľa registračného EZ,
 - názov a kód katastrálneho územia, názov a číselný kód obce, okresu a kraja, v ktorom sa EZ nachádza,
 - lehotu na predloženie návrhu plánu prác (§ 8 ods. 1).
- Právoplatné rozhodnutie o určení povinnej osoby zašle OÚ ministerstvu.

Zodpovednú osobu nemožno určiť

- Ak povinnú osobu nemožno určiť → OÚ zastaví konanie o určení povinnej osoby a doručí rozhodnutie o zastavení konania ministerstvu.
- Nemožno určiť povinnú osobu → vláda SR na návrh ministerstva rozhodne o tom, ktoré príslušné ministerstvo má zabezpečiť vykonanie povinností povinnej osoby.
- Vláda SR rozhodne na návrh ministerstva o tom, ktoré je príslušné ministerstvo (§ 3 ods. 4).

§ 7

Obmedzenie prevodu nehnuteľnosti a vlastníckeho práva

- ❖ Ak je pôvodca alebo povinná osoba zároveň vlastníkom nehnuteľnosti, na ktorej sa EZ nachádza, môže previesť nehnuteľnosť na inú osobu až potom, ako zabezpečí vykonanie geologického prieskumu životného prostredia týkajúceho sa tejto nehnuteľnosti; súčasťou zmluvy o prevode nehnuteľnosti je záverečná správa geologickej úlohy, ktorou je geologický prieskum životného prostredia. Každý takýto prevod nehnuteľnosti je povinná osoba povinná písomne oznámiť OÚ spolu so zaslaním zmluvy o prevode nehnuteľnosti.

§ 8 Plán prác

Pôvodca, povinná osoba alebo príslušné ministerstvo sú povinní predložiť OÚ na schválenie návrh plánu prác EZ

- **s vysokou prioritou riešenia, ak ide o:**
 - pôvodcu, do jedného roka odo dňa nadobudnutia účinnosti zákona,
 - povinnú osobu, do jedného roka, od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o určení povinnej osoby,
 - príslušné ministerstvo, do jedného roka odo dňa rozhodnutia vlády SR ,
- **so strednou prioritou riešenia alebo s nízkou prioritou riešenia, ak ide o:**
 - pôvodcu, do piatich rokov odo dňa nadobudnutia účinnosti zákona,
 - povinnú osobu, do piatich rokov, od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o určení povinnej osoby,
 - príslušné ministerstvo, do piatich rokov odo dňa rozhodnutia vlády SR.

V odôvodnených prípadoch (rozsiahle územie, na ktorom sa EZ nachádza) možno lehoty primerane predĺžiť na základe súhlasu ministerstva.

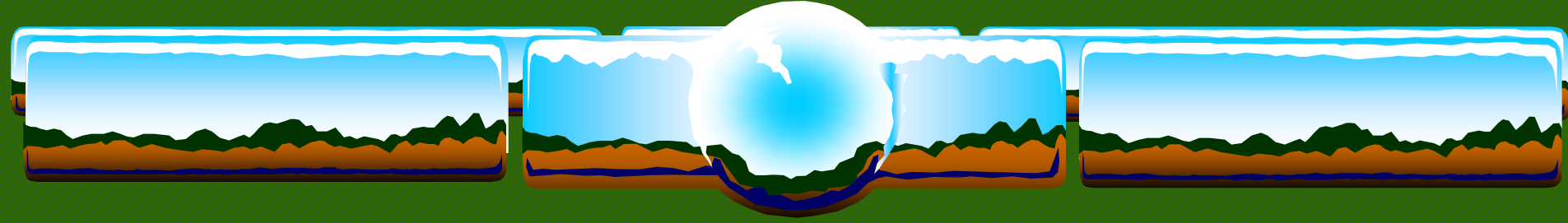
§ 8 Plán prác

- V súlade so ŠPS EZ a s Vodným plánom Slovenska.
- Obsahuje **časové a vecné vymedzenie vykonávania geologických prác**, náklady potrebné na realizáciu plánu prác a náležitosti vymedzené v osobitnom predpise (geologický zákon).
- OÚ → vydá rozhodnutie o schválení návrhu plánu prác, ak tento obsahuje ustanovené náležitosti; ak nie → dopracovanie (30 dní).
- Schválený plán prác → pôvodca, povinná osoba alebo príslušné ministerstvo → realizácia. Nové zistenia → žiadosť OÚ o schválenie zmeny plánu prác.
- Aktualizácia plánu prác každých **6 rokov**; po aktualizácii plánu prác požiadajú OÚ o vydanie rozhodnutia o schválení aktualizovaného plánu prác.
- Právoplatné rozhodnutie o schválení plánu prác → OÚ → MŽP SR.
- OÚ → **kontrola realizácie plánu prác 1x ročne**.

§ 9 Ukončenie realizácie plánu prác

- Ukončenie realizácie plánu prác → OÚ → žiadosť pôvodcu, povinnej osoby alebo príslušného ministerstva.
- Pôvodca, povinná osoba alebo príslušné ministerstvo predloží k žiadosti:
 - záverečnú správu zo sanácie EZ,
 - záverečnú správu z monitorovania geologických faktorov ŽP,
 - správu o dosiahnutí cieľov geologickej úlohy vypracovanú odborným geologickým dohľadom.
- Žiadosť obsahuje všetky náležitosti → OÚ vydá rozhodnutie o ukončení realizácie plánu prác. Rozhodnutie obsahuje aj určenie podmienok monitorovania geologických faktorov životného prostredia a podmienok ďalšieho využitia nehnuteľnosti, ktorej sa EZ týka.
- Právoplatné rozhodnutie OÚ → MŽP SR.

Geologická úloha (§ 11)

(1) Geologická úloha je vecné, miestne a časové vymedzenie okruhu otázok vyjadrujúcich hospodársky, vedecký alebo technický cieľ úlohy, ktorá sa má projektovať a riešiť geologickými prácami a vyhodnotiť v záverečnej správe geologickej úlohy.

(2) Geologickú úlohu určuje ten, kto financuje geologické práce (ďalej len "objednávateľ"). Na určenie a realizáciu určitej geologickej úlohy sa môžu objednávateľia združiť.

(3) Objednávateľ geologickej úlohy na vykonávanie geologických prác podľa § 2 ods. 5 písm. b) a c) zabezpečí odborný geologický dohľad.

Projektovanie geologických úloh (§ 12)

(1) Na geologickú úlohu vypracúva zhotoviteľ geologických prác **projekt geologickej úlohy**. Projekt geologickej úlohy vyjadruje cieľ geologickej úlohy, navrhuje a odôvodňuje vybrané druhy geologických prác na riešenie geologickej úlohy a určuje metodický a technický postup ich odborného a bezpečného vykonávania.

(3) Pri projektovaní geologickej úlohy sa zisťuje, či sa vykonávanie geologických prác bude týkať záujmov chránených osobitnými predpismi, a navrhujú sa opatrenia na ochranu týchto záujmov.

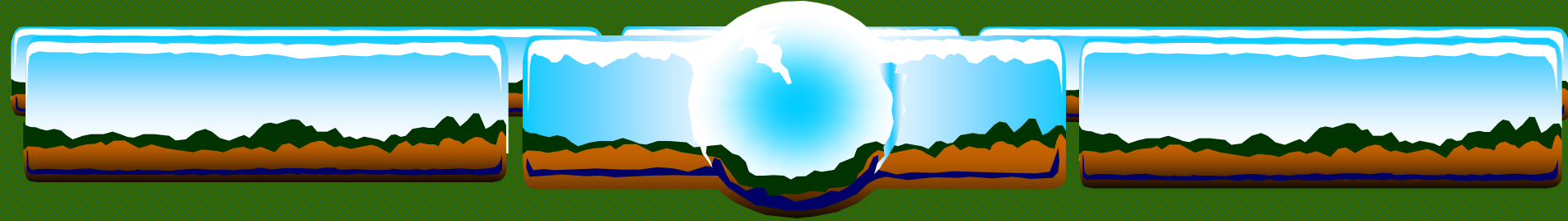
(4) Projekt geologickej úlohy schvaľuje objednávateľ.

Riešenie geologických úloh

- (1) Zhotoviteľ geologických prác začne riešiť geologickú úlohu po schválení projektu geologickej úlohy. Pred schválením projektu geologickej úlohy možno začať geologickú úlohu riešiť len výnimočne.
- (2) Zhotoviteľ geologických prác rieši geologickú úlohu v súlade so schváleným projektom geologickej úlohy tak, aby sa čo najskôr a efektívne dosiahol jej cieľ. Riešenie geologickej úlohy riadi zodpovedný riešiteľ geologickej úlohy.
- (3) Ak pri riešení geologickej úlohy zhotoviteľ geologických prác zistí, že je potrebné voliť zásadne iný metodický alebo technický postup alebo vykonať podstatne väčší rozsah geologických prác, je povinný navrhnúť zmenu projektu geologickej úlohy.
- (4) Zhotoviteľ geologických prác navrhne zmenu projektu geologickej úlohy, prípadne zastavenie geologických prác aj vtedy, ak zistí, že cieľ geologickej úlohy nemožno dosiahnuť najmä z dôvodu, že geologické pomery sa podstatne líšia od predpokladov v schválenom projekte geologickej úlohy.
- (5) Zmenu projektu geologickej úlohy schvaľuje objednávateľ.

Vstup na cudzie nehnuteľnosti a ich užívanie (§ 29)

- (1) Zhotoviteľ geologických prác a ním poverené osoby sú oprávnení na účel vykonávania geologických prác vo verejnom záujme vstupovať na cudzie nehnuteľnosti, zriaďovať na nich pracoviská, prístupovú cestu a prívod vody a energie, vykonávať nevyhnutné úpravy pôdy a odstraňovať porasty.
- (2) Činnosti podľa odseku 1 možno vykonávať len v nevyhnutnom rozsahu, na nevyhnutne potrebný čas a za primeranú náhradu.
- (3) Zhotoviteľ geologických prác je **povinný dohodnúť s vlastníkom nehnuteľnosti** rozsah, spôsob vykonávania a dobu trvania geologických prác a oznámiť vlastníkovi nehnuteľnosti začatie vykonávania geologických prác písomne najmenej **15 dní vopred**.
- (4) Ak vlastník nehnuteľnosti nesúhlasí s rozsahom, spôsobom a s dobou trvania výkonu oprávnenia podľa odseku 3 a nedôjde o tom k dohode, rozhodne na návrh zhotoviteľa geologických prác ministerstvo.

Vstup na cudzie nehnuteľnosti a ich užívanie

(5) Užívať cudzie nehnuteľnosti na vykonávanie geologických prác, pri ktorých vznikajú geologické diela alebo geologické objekty, môže zhotoviteľ geologických prác **podľa dohody s vlastníkom nehnuteľnosti**. Ak nedôjde k dohode, rozhodne o tom na návrh zhotoviteľa geologických prác ministerstvo.

(6) Zhotoviteľ geologických prác je povinný dbať na to, aby sa čo najmenej zasahovalo do práv a právom chránených záujmov **vlastníka nehnuteľnosti** a aby nevznikli škody, ktorým možno zabrániť.

(7) Za užívanie nehnuteľností patrí **vlastníkovi** od zhotoviteľa geologických prác primeraná náhrada. Ak nedôjde k dohode o primeranej náhrade, rozhodne o nej súd.

(8) Zhotoviteľ geologických prác je povinný zaslať oznámenie o skončení geologických prác **vlastníkom dotknutých nehnuteľností** najneskôr v deň skončenia činnosti.

Ochrana geologických diel a geologických objektov § 30

Vlastník nehnuteľnosti je povinný na svojej nehnuteľnosti strpieť vyznačenie a uchovávanie geologických diel a geologických objektov, ktoré určí ministerstvo, a zdržať sa všetkého, čo by mohlo tieto geologické diela a geologické objekty poškodiť, zničiť alebo urobiť nepoužiteľnými.

Vyhodnocovanie geologickej úlohy (§ 16)

- (1) Zhotoviteľ geologických prác je povinný vyhodnotiť geologickú úlohu v záverečnej správe a odovzdať ju objednávateľovi.
- (6) Záverečná správa, pri ktorej riešení sa zistilo a overilo závažné znečistenie územia spôsobené činnosťou človeka, musí obsahovať ako samostatnú časť **analýzu rizika znečisteného územia.**
- (7) Osoba vykonávajúca odborný geologický dohľad vypracúva správy o priebehu vykonávania geologickej úlohy a po ukončení geologickej úlohy vypracúva správu o dosiahnutí cieľov geologickej úlohy, ktorú odovzdáva objednávateľovi.

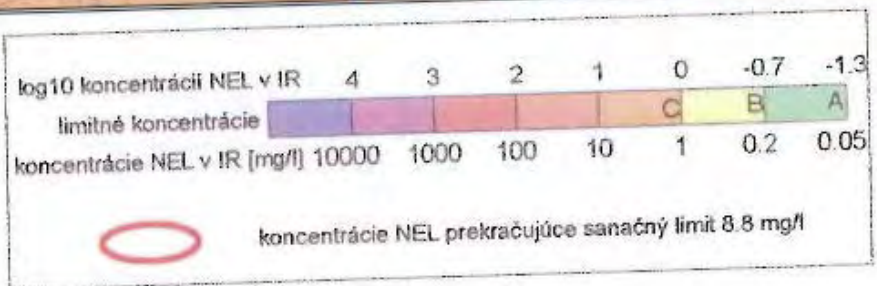
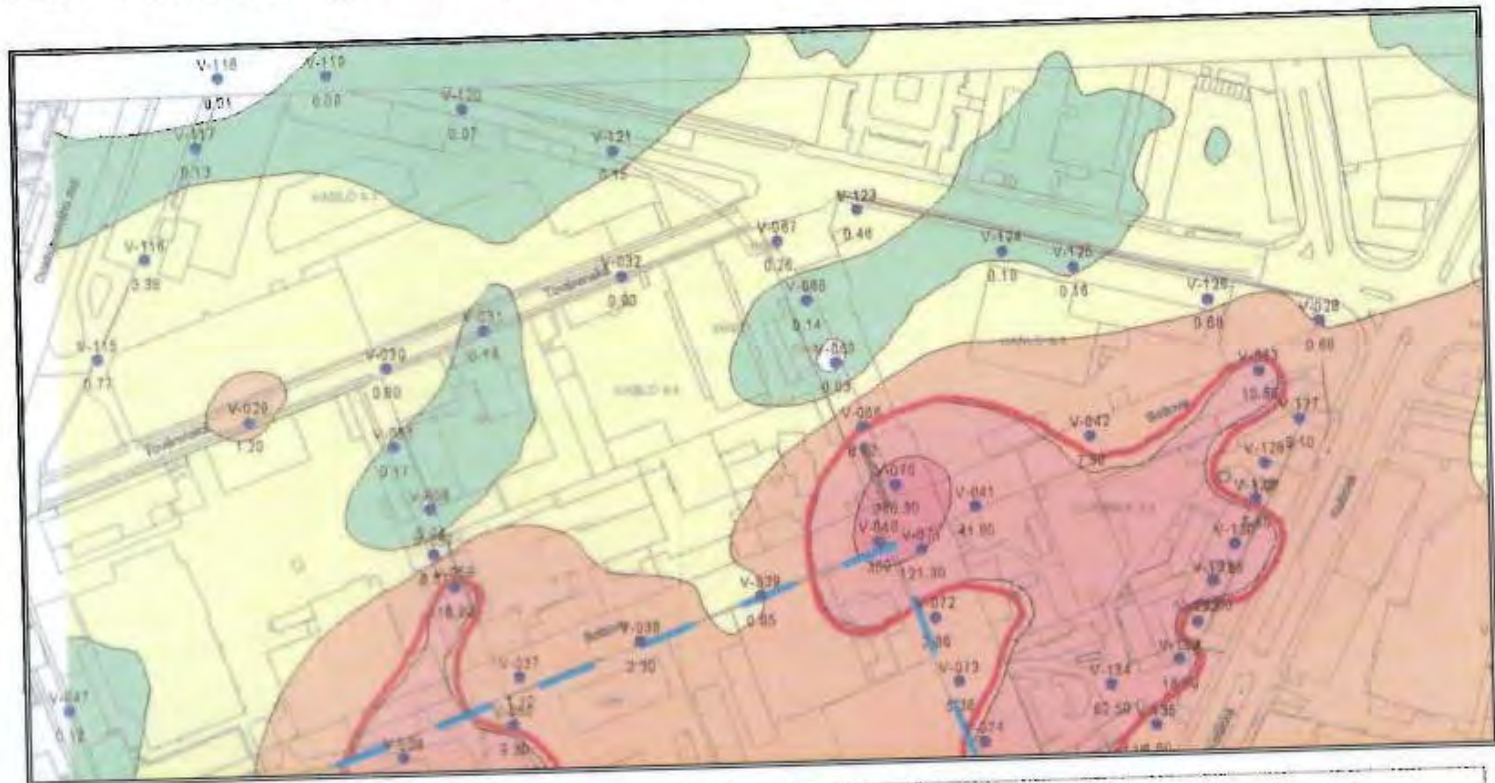
Posudzovanie a schvaľovanie záverečných správ (§ 18)

(1) Záverečnú správu geologickej úlohy financovanej zo štátneho rozpočtu alebo z iných verejných prostriedkov posudzuje a schvaľuje ministerstvo.

(2) Záverečnú správu s výpočtom zásob výhradného ložiska, záverečnú správu s výpočtom množstiev vôd v hydrogeologickom celku, **záverečnú správu s analýzou rizika znečisteného územia** a záverečnú správu s výpočtom objemu prírodných horninových štruktúr a podzemných priestorov na účely ukladania **posudzuje a schvaľuje ministerstvo bez ohľadu na zdroj financovania** do šiestich mesiacov od jej predloženia. Objednávateľ odovzdá záverečnú správu na schválenie ministerstvu do jedného mesiaca od jej prevzatia od zhotoviteľa geologických prác.

(5) Zhotoviteľ geologických prác, ktorý riešil geologickú úlohu a vyhodnotil ju v záverečnej správe, **zodpovedá** za kvalitu jej riešenia a úplnosť vyhodnotenia.

Znečistenie NEL podzemných vôd v hĺbke 9 - 13 m

Odovzdávanie a sprístupňovanie záverečných správ § 19

(1) Zhotoviteľ geologických prác s písomným súhlasom objednávateľa je povinný bezodplatne odovzdať záverečnú správu a inú geologickú dokumentáciu právnickej osobe poverenej ministerstvom v určenom rozsahu a v úprave na trvalé uchovanie a ďalšie využitie, a to do jedného mesiaca od jej schválenia alebo od jej prevzatia podľa § 18 ods. 2 a 3.

(2) Objednávateľ pri odovzdaní záverečnej správy oznámi právnickej osobe poverenej ministerstvom **podmienky** na jej sprístupňovanie a poskytovanie informácií z nej vrátane požadovaných finančných úhrad; podmienky sú záväzné desať rokov od ich odovzdania právnickej osobe poverenej ministerstvom.

Geologické oprávnenie a odborná spôsobilosť

- ❖ Geologické práce je oprávnená vykonávať
 - a) fyzická osoba-podnikateľ a právnická osoba, ktorá má geologické oprávnenie,
...
- ❖ Na výkon geologických prác sa vyžaduje príslušná odborná spôsobilosť priznaná na geologické práce
- ❖ Sanácie a odborný geologický dohľad
 - c) hydrogeologický prieskum,
 - d) inžinierskogeologický prieskum,
 - e) geologický prieskum životného prostredia.

Osud potvrdenej EZ

- ❖ podnet na začatie konania o určení povinnej osoby,
- ❖ OÚ začne konanie,
- ❖ OÚ určí rozhodnutím povinnú osobu (napr. firma XY),
- ❖ firma XY do jedného roka od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia predloží OÚ na schválenie plán prác na odstránenie environmentálnej zát'aže,
- ❖ ak plán obsahuje všetky povinné náležitosti, OÚ ho schváli,

Osud potvrdenej EZ – pokr.

- ❖ firma XY si najme firmu, ktorá má geologické oprávnenie, na vykonanie prieskumu environmentálnej zát'aže (ak lokalita nie je preskúmaná),
- ❖ firma XY po ukončení prieskumu predloží záverečnú správu s analýzou rizika znečisteného územia (t.j. environmentálnej zát'aže) na schválenie MŽP SR,
- ❖ záverečnú správu posúdia dvaja nezávislí oponenti a bude posúdená v Komisii pre schvaľovanie záverečných správ s analýzou rizika znečisteného územia, ktorá bola zriadená na MŽP SR,

Osud potvrdenej EZ – pokr.

- ❖ po vydaní rozhodnutia bude záverečná správa s analýzou rizika schválená a firma XY môže pokračovať v plnení plánu prác na odstránení environmentálnej zát'aže, t.j. objedná si spracovanie projektu sanácie, alebo projektu monitoringu,
- ❖ projekt sanácie podľa geologického zákona schvaľuje firma XY (pretože ho aj platí),
- ❖ po schválení môže začať samotná sanácia, no zhotoviteľ geologických prác musí najskôr vyriešiť stretý záujmov, ktoré by mohli byť geologickými prácami dotknuté a navrhuje opatrenia na ich ochranu; zároveň musí dohodnúť vstupy na cudzie nehnuteľnosti a ich užívanie,

Osud potvrdenej EZ – pokr.

- ❖ firma XY je povinná zabezpečiť nad sanáciou odborný geologický dohľad nezávislou fyzickou osobou podnikateľom alebo právnickou osobou, ktorá má geologické oprávnenie na vykonávanie geologických prác (na sanáciu environmentálnej zát'aže),
- ❖ pri rozsiahlych lokalitách bude sanácia prebiehať po etapách,
- ❖ firma XY je povinná podľa progresu v plnení plánu prác aktualizovať schválený plán prác každých šesť rokov až do doby ukončenia realizácie plánu prác a zohľadniť pri aktualizácii už vykonané geologické práce,

Osud potvrdenej EZ – pokr.

- ❖ po aktualizácii plánu prác firma XY požiada OÚ o vydanie rozhodnutia o schválení aktualizovaného plánu prác,
- ❖ plnenie plánu prác kontroluje OÚ minimálne raz ročne,
- ❖ ukončenie sanácie – dokladuje sa záverečnou správou zo sanácie environmentálnej zát'aže, záverečnou správou z monitorovania geologických faktorov životného prostredia a správou o dosiahnutí cieľov geologickej úlohy vypracovanou odborným geologickým dohl'adom,

Osud potvrdenej EZ – pokr.

- ❖ OÚ vydá rozhodnutie o ukončení realizácie plánu prác,
- ❖ určenie podmienok monitoringu,
- ❖ podmienky pri zmene využívania územia,
- ❖ právoplatné rozhodnutie o ukončení realizácie plánu prác zašle OÚ ministerstvu na účely aktualizácie údajov v informačnom systéme environmentálnych zát'aží a na účely aktualizácie zápisu v katastri nehnuteľností.

Aktivity MŽP SR

- ❖ Systematická identifikácia EZ (2006 – 2008)
- ❖ Informačný systém EZ (2008)
- ❖ Regionálne štúdie dopadov EZ na ŽP (2009-2010)
- ❖ Novela geologického zákona (2009)
- ❖ Schválenie vykonávacej vyhlášky (2010)
- ❖ Atlas sanačných metód (2011)
- ❖ Štátny program sanácie EZ SR (2010)
- ❖ Zákon o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej zát'aže a o zmene a doplnení niektorých zákonov (2011)
- ❖ Metodický pokyn pre analýzu rizika znečisteného územia (2012)
- ❖ Operačný program Životné prostredie 2007-2013
- ❖ Príprava nového programového obdobia na roky 2014-2020

Ďakujem za pozornosť

vlasta.janova@enviro.gov.sk

Tel.: +421 2 57783 114